

Секція А1 Освітні науки	
УДК: 37.014.5:378:004.8	
Дата першого надходження статті до видання	2026-07-01
Дата прийняття статті до друку після рецензування	2026-08-01
Дата публікації/оприлюднення	2026-08-01

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТИ: НОВІ ВИКЛИКИ ТА МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Крамаренко Ірина Сергіївна

кандидат педагогічних наук, старший дослідник,
Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти»; Інститут педагогіки
НАПН України, Київ, Україна
e-mail: kramarenkoirina22@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-4692-2778>

Мельниченко Тетяна Євгеніївна

старший викладач кафедри мовної підготовки,
Донецький державний університет внутрішніх справ, Кропивницький, Україна
e-mail: tatanamelnicenko40@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-7157-6408>

Клим Мар'яна Ігорівна

кандидат педагогічних наук, доцент,
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, Дрогобич,
Україна
Факультет історії, педагогіки та психології, кафедра соціальної педагогіки та
корекційної освіти
e-mail: marjanaklym1986@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-6992-6563>

Анотація. У статті досліджено проблему забезпечення академічної доброчесності в умовах цифрової трансформації освіти, зумовлену стрімким поширенням генеративного штучного інтелекту та необхідністю переосмислення традиційних підходів до організації освітнього процесу й оцінювання результатів навчання. Метою дослідження є теоретичне обґрунтування концептуального підходу до забезпечення академічної доброчесності в умовах цифрової трансформації освіти, систематизація сучасних викликів забезпечення академічної доброчесності та обґрунтування концептуального підходу до її забезпечення в умовах цифрової трансформації освіти. Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові та спеціальні методи: аналіз, синтез, систематизація, узагальнення, порівняльний, системний, контент-аналіз і концептуальний аналіз наукових джерел, нормативно-правових актів та міжнародних рекомендацій. У результаті дослідження систематизовано основні виклики забезпечення академічної доброчесності в умовах цифрової трансформації освіти. Обґрунтовано концептуальний підхід до забезпечення академічної доброчесності, що інтегрує нормативно-правову, методично-дидактичну, технологічно-експертну та культурно-освітню складові. Наукова новизна полягає в теоретичному обґрунтуванні концептуального підходу до забезпечення академічної доброчесності в умовах цифрової трансформації освіти, який поєднує нормативно-правові, педагогічні, технологічні та культурно-освітні механізми в єдину систему підтримки академічної культури й відповідального використання генеративного штучного інтелекту. Практичне значення

результатів дослідження полягає у можливості їх використання для вдосконалення внутрішніх систем забезпечення якості освіти, локального нормативного регулювання застосування генеративного штучного інтелекту, оновлення методик оцінювання результатів навчання та підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників.

Ключові слова: академічна доброчесність, цифрова трансформація освіти, генеративний штучний інтелект, заклад вищої освіти, забезпечення якості вищої освіти, академічна культура, ШІ-грамотність.

ACADEMIC INTEGRITY IN THE CONTEXT OF EDUCATIONAL DIGITALIZATION: NEW CHALLENGES AND ASSURANCE MECHANISMS

Iryna Kramarenko

Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Researcher,
State Scientific Institution "Institute of Education Content Modernization"; Institute of
Pedagogy of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

e-mail: naukaua@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-4692-2778>

Tetyana Melnychenko

Senior Teacher at the Language Training Department,
Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-7157-6408>

Mariana Klym

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, Drohobych, Ukraine
Faculty of History, Pedagogy and Psychology, Department of Social Pedagogy and Correctional
Education

<https://orcid.org/0000-0001-6992-6563>

Abstract. The article explores the issue of ensuring academic integrity under the conditions of the digital transformation of education, driven by the rapid proliferation of generative artificial intelligence and the need to rethink traditional approaches to organizing the educational process and assessing learning outcomes. The aim of the study is to provide a theoretical substantiation of a conceptual approach to ensuring academic integrity in the context of educational digital transformation, identify contemporary challenges associated with the use of generative artificial intelligence, and outline pedagogical and institutional mechanisms for fostering a culture of responsible digital technology adoption in higher education institutions. The methodological framework of the study comprises general scientific and specialized methods: analysis, synthesis, systematization, generalization, comparative, systems, and content analysis, as well as conceptual analysis of scientific sources, legal frameworks, and international guidelines. As a result of the research, the main challenges to ensuring academic integrity during educational digital transformation have been systematized. A conceptual approach to maintaining academic integrity has been substantiated, integrating legal, methodical-didactic, technological-expert, and cultural-educational components. The scientific novelty lies in the theoretical substantiation of a conceptual framework for ensuring academic integrity in the era of educational digital transformation, which combines legal, pedagogical, technological, and cultural-educational mechanisms into a unified system supporting academic culture and the responsible use of generative artificial intelligence. The practical significance of the findings stems from their applicability to enhancing internal quality

assurance systems, regulating local policies on generative AI usage, updating assessment methods for learning outcomes, and advancing the professional development of academic staff.

Keywords: academic integrity, digital transformation of education, generative artificial intelligence, higher education institution, quality assurance in higher education, academic culture, AI literacy.

Вступ

Актуальність проблеми. Цифрова трансформація освіти є одним із визначальних чинників розвитку сучасної вищої школи [5;12]. Вона змінює не лише технології навчання, а й підходи до організації освітнього процесу, оцінювання знань та академічної взаємодії. Особливого прискорення цим трансформаціям надає активне впровадження технологій генеративного штучного інтелекту (Generative Artificial Intelligence, GenAI). Він відкриває масштабні можливості для персоналізації навчання, підтримки досліджень, автоматизації створення контенту та розвитку цифрових компетентностей здобувачів освіти.

Водночас масовий доступ до інструментів GenAI спричинив системну кризу у сфері забезпечення академічної доброчесності. Використання ШІ під час виконання навчальних і наукових завдань розмиває межі між допустимою цифровою підтримкою та проявами академічної недоброчесності [1;12]. Першою реакцією освітнього середовища часто стають спроби тотальної заборони ШІ або застосування традиційних каральних механізмів контролю. Проте такі підходи виявляються неефективними й не відповідають реаліям цифрової доби.

Ситуація ускладнюється набранням чинності Законом України «Про академічну доброчесність» (№ 474-IX) [9]. та гармонізацією вітчизняного законодавства із європейськими стандартами. Завдяки цьому дотримання етичних норм у науково-педагогічній діяльності трансформується з декларативного морального орієнтира на імперативну юридичну вимогу. Виникнення нових технологічних ризиків у поєднанні із жорсткими правовими вимогами змушує заклади вищої освіти шукати дієві механізми адаптації освітнього процесу, адже збереження автентичності наукових праць є ключовою умовою довіри до української науки у світі.

Таким чином, актуальність дослідження зумовлена нагальною потребою здійснення світоглядного та методичного переходу: від неефективної практики заборон чи блокування ШІ – до стратегії його етичної, прозорої та педагогічно обґрунтованої інтеграції. Ключове завдання сучасної вищої школи полягає не в обмеженні технологій, а у формуванні в здобувачів освіти критичного мислення, цифрової зрілості та культури відповідального використання генеративного штучного інтелекту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Огляд наукового дискурсу засвідчує якісну трансформацію розуміння академічної доброчесності у вищій школі: від формального виконання регламентів до її сприйняття як наскрізного базового принципу освітньо-наукового процесу. Аналіз нормативної бази та праць вітчизняних і зарубіжних науковців дає змогу виокремити три ключові рівні дослідження цієї проблематики: нормативно-правовий, інституційно-методичний та технологічно-педагогічний (у контексті цифровізації).

Фундамент системного врегулювання окресленої сфери закладено ст. 42 Закону України «Про освіту», яка визначає юридичні підвалини доброчесності, типові форми порушень (плагіат, фабрикацію, фальсифікацію, списування) та види відповідальності [10]. Системним же рамковим актом став Закон України «Про академічну доброчесність», який остаточно трансформував етичні орієнтири на імперативну юридичну норму, чітко розмежувавши персональну відповідальність здобувачів та інституційну відповідальність ЗВО [9].

Упровадження цих норм на практиці деталізовано в «Рекомендаціях закладам вищої освіти щодо формування внутрішньої системи забезпечення академічної доброчесності» НАЗЯВО [6], що пропонують комплексну модель – від прийняття етичних кодексів до моніторингу та просвітництва.

Практичне заломлення національного законодавства на рівні окремих ЗВО стало предметом уваги низки науковців. Зокрема, А. Гедзик, Н. Коляда та Н. Левченко [2] узагальнили нормативно-правове забезпечення інституційного рівня, проаналізувавши як державні акти, так і внутрішні локальні положення вишів. У свою чергу, Ю. Зубцова, Л. Сущенко та Г. Шабліста [4] розширили цей контекст, здійснивши порівняльний аналіз вітчизняного й міжнародного правового поля з метою імпорту кращих світових практик у систему вищої освіти і науки.

Стрімка цифровізація висунула на перший план питання етичного використання новітніх технологій. Загальний стан, тенденції та потенціал застосування ШІ у вищій школі висвітлено у розвідках А. Андрощука та О. Малюги [1], тоді як Н. Добрянська [3] зосередила увагу на визначенні чітких правових меж застосування ШІ-інструментів у науково-педагогічній діяльності.

Ризики масового впровадження GenAI детально оцінюються дослідниками з двох позицій:

- *методологічно-регламентного оновлення*: Н. Комлик, М. Михаськова та І. Красильникова [5] доводять нагальну потребу оперативного оновлення внутрішніх положень ЗВО, уніфікації вимог до оформлення наукових результатів та посилення етичного виховання молодих учених;

- *психолого-когнітивного впливу*: С. Уманець [11] образно метафоризують вплив генеративного ШІ через ефект «параболи», застерігаючи, що за відсутності етичної культури технологічний прогрес може призвести до «когнітивної атрофії» здобувачів освіти.

Новий технологічний ландшафт вимагає докорінної зміни ролі педагога. Т. Япринець та О. Безкровний [12] акцентують на тому, що саме викладач має виступати етичним лідером і безпосереднім носієм нових правил гри під час викладання професійно орієнтованих дисциплін. Для реалізації цієї ролі С. Паламар та М. Науменко [7] обґрунтовує концепт «ШІ-грамотності» (AI-literacy) як критично важливої складової цифрової компетентності сучасного педагога, де ШІ сприймається не як загроза, а як повноцінний суб'єкт і «партнер» освітнього процесу.

У міжнародних дослідженнях проблема академічної доброчесності в умовах поширення генеративного штучного інтелекту розглядається крізь призму відповідального використання цифрових технологій, оновлення підходів до оцінювання та формування AI-грамотності учасників освітнього процесу. Зокрема, рекомендації UNESCO (2023) та European Network for Academic Integrity (ENAI) акцентують увагу на необхідності розроблення інституційних політик, забезпечення прозорості використання ШІ та поєднання технологічних інструментів із педагогічною експертизою. Подібної позиції дотримується С. Ardito [14], наголошуючи, що ефективне використання генеративного штучного інтелекту в освіті потребує розвитку цифрових компетентностей, критичного мислення й академічної відповідальності.

Таким чином, аналіз останніх публікацій засвідчує якісний перехід у науковій думці – від концепції заперечення чи тотальної заборони штучного інтелекту до стратегії його етичної, прозорої та педагогічно обґрунтованої інтеграції, де головними орієнтирами стають цифрова зрілість, критичне мислення та відповідальне академічне лідерство.

Виділення невирішеної частини проблеми. Разом з тим, попри значну кількість досліджень, аналіз наукової літератури засвідчує відсутність цілісного педагогічного бачення забезпечення академічної доброчесності в умовах цифрової трансформації

освіти. Наявні праці переважно висвітлюють окремі аспекти проблеми – нормативно-правові, технологічні або етичні, тоді як питання їх інтеграції в єдиний концептуальний підхід до забезпечення академічної доброчесності залишаються недостатньо розробленими.

Саме ця наукова прогалина зумовила вибір теми дослідження та визначила необхідність обґрунтування концептуального підходу до забезпечення академічної доброчесності в умовах цифрової трансформації освіти.

Мета статті. полягає в теоретичному обґрунтуванні концептуального підходу до забезпечення академічної доброчесності в умовах цифрової трансформації освіти, систематизації сучасних викликів, пов'язаних із використанням генеративного штучного інтелекту, та окресленні педагогічних і інституційних механізмів формування культури відповідального використання цифрових технологій у закладах вищої освіти.

Наукова новизна. Полягає в обґрунтуванні концептуального підходу до забезпечення академічної доброчесності в умовах цифрової трансформації освіти, який базується на інтеграції нормативно-правових, педагогічних, технологічних та культурно-етичних механізмів. На відміну від підходів, що зосереджуються переважно на виявленні порушень академічної доброчесності, запропонований концептуальний підхід орієнтований на формування культури відповідального використання цифрових технологій і генеративного штучного інтелекту, удосконалення практик оцінювання результатів навчання та розвиток інституційної політики закладів вищої освіти.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості використання запропонованого концептуального підходу під час удосконалення внутрішніх систем забезпечення якості освіти, розроблення локальних нормативних документів закладів вищої освіти, оновлення методик оцінювання результатів навчання, підготовки рекомендацій щодо етичного використання генеративного штучного інтелекту, а також у системі підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників.

Методологія

Методи дослідження. Методологічну основу дослідження становить комплекс загальнонаукових і спеціальних методів, застосування яких забезпечило всебічний аналіз проблеми академічної доброчесності в умовах цифрової трансформації освіти та обґрунтування концептуального підходу до її забезпечення.

Теоретичну основу дослідження складають сучасні концепції академічної доброчесності, цифрової трансформації освіти, забезпечення якості вищої освіти, цифрової педагогіки та відповідального використання технологій генеративного штучного інтелекту.

Для досягнення поставленої мети використано взаємодоповнювальні методи дослідження. Аналіз, синтез, систематизацію та узагальнення застосовано для опрацювання наукової літератури, нормативно-правових актів України, міжнародних рекомендацій і документів, що регулюють питання академічної доброчесності та використання цифрових технологій в освіті [13; 15; 16]. Порівняльний аналіз дав змогу зіставити українські й міжнародні підходи до забезпечення академічної доброчесності в умовах використання генеративного штучного інтелекту та визначити перспективні напрями їх розвитку.

Системний метод використано для визначення взаємозв'язків між нормативно-правовими, педагогічними, технологічними та культурно-етичними аспектами забезпечення академічної доброчесності, а також для формування цілісного бачення досліджуваної проблеми. Метод теоретичного моделювання використано для обґрунтування концептуального підходу до забезпечення академічної доброчесності в умовах цифрової трансформації освіти.

Метод інтерпретації та наукового узагальнення застосовано для формулювання висновків, визначення сучасних тенденцій розвитку академічної доброчесності та

окреслення педагогічних і інституційних механізмів реалізації запропонованого концептуального підходу.

Використання зазначених методів забезпечило цілісний аналіз сучасних викликів академічної доброчесності та дало змогу обґрунтувати концептуальний підхід до її забезпечення в умовах цифрової трансформації освіти.

Джерела даних. Джерельну базу дослідження становили нормативно-правові акти України у сфері освіти та академічної доброчесності, міжнародні рекомендації й аналітичні документи щодо використання генеративного штучного інтелекту в освіті, наукові публікації, індексовані в міжнародних наукометричних базах даних Scopus, Web of Science [17; 19;20], а також матеріали міжнародних організацій, присвячені питанням академічної доброчесності, забезпечення якості освіти та цифрової трансформації освітнього середовища.

Інструменти аналізу. Інструментарій дослідження ґрунтувався на використанні методів системного, порівняльного та контент-аналізу наукових джерел, нормативно-правових актів і міжнародних документів, що регулюють питання академічної доброчесності та цифрової трансформації освіти. Для узагальнення наукових підходів застосовано метод концептуального аналізу, що дав змогу виявити основні тенденції розвитку досліджуваної проблематики, визначити взаємозв'язки між її ключовими складовими та обґрунтувати концептуальний підхід до забезпечення академічної доброчесності в умовах цифрової трансформації освіти.

Обмеження дослідження. Результати дослідження поширюються насамперед на систему вищої освіти України та можуть бути використані під час удосконалення внутрішніх систем забезпечення якості освіти, розроблення локальних нормативних документів і оновлення підходів до оцінювання результатів навчання в закладах вищої освіти. Запропонований концептуальний підхід розроблено з урахуванням чинного українського законодавства та сучасних міжнародних рекомендацій щодо використання генеративного штучного інтелекту, тому його застосування в інших освітніх системах або на інших рівнях освіти (загальна середня, фахова передвища, професійна освіта) може потребувати адаптації з урахуванням нормативних, організаційних і педагогічних особливостей. Крім того, окремі положення підходу потребують подальшої емпіричної перевірки в практиці діяльності закладів вищої освіти.

Результати.

Проведений аналіз наукових джерел, нормативно-правових актів і міжнародних рекомендацій дав змогу систематизувати основні виклики забезпечення академічної доброчесності в умовах цифрової трансформації освіти та обґрунтувати концептуальний підхід до її забезпечення. У результаті аналізу освітньої практики виділено чотири фундаментальні класи викликів, основні ризики та наслідки їхнього впливу на освітній процес, які розміщено в Таблиці 1.

Таблиця Класифікація викликів забезпечення академічної доброчесності в умовах цифрової трансформації освіти

Основні виклики забезпечення академічної доброчесності в умовах цифрової трансформації освіти	Основні прояви та ризики	Наслідки для освітнього процесу
Нормативно - правова невизначеність	Відсутність чітко розроблених інституційних положень у ЗВО щодо використання GenAI; суперечливості у трактуванні авторського	Ризик дискреційного оцінювання, юридична незахищеність викладачів і студентів, неоднакові стандарти на різних факультетах.

	права на згенерований контент.	
Дидактично-педагогічна трансформація	Нівелювання рольових завдань (написання есе, рефератів, вирішення типових задач) через їх миттєве виконання алгоритмами.	Зниження здатності здобувачів до критичного аналізу, когнітивна пасивність, поверховість засвоєння матеріалу.
Ідентифікація авторського внеску	Низька точність і високий рівень хибнопозитивних спрацювань стандартних детекторів ШІ-тексту; здатність GenAI генерувати унікальний текст, що оминає класичний антиплагіат.	Складність доказування фактів академічної недоброчесності, безпідставні звинувачення здобувачів освіти.
Етично-соціальні загрози	Алгоритмічні упередження GenAI, генерування фальсифікованих джерел та посилання на неіснуючі публікації («галюцинації»).	Поширення дезінформації, падіння якості наукових досліджень, загроза академічній репутації.

На основі проведеного аналізу обґрунтовано концептуальний підхід до забезпечення академічної доброчесності в умовах цифрової трансформації освіти, який реалізується через взаємодію чотирьох взаємопов'язаних складових: нормативно-правової, методично-дидактичної, технологічно-експертної та культурно-освітньої.

1. **Нормативно-правова складова:** прийняття локальних Положень ЗВО про використання інструментів ШІ, введення обов'язкової «Декларації про прозорість та атрибуцію» для всіх письмових робіт.

Академічна доброчесність у закладах вищої освіти України регламентується розгалуженою системою нормативно-правових актів національного рівня, зокрема Законами України «Про академічну доброчесність», «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про авторське право і суміжні права», «Про наукову і науково-технічну діяльність». Поряд із цим функціонують відповідні постанови Кабінету Міністрів України (щодо порядку скасування рішень про присудження ступенів та позбавлення наукових ступенів), а також накази й інструктивні листи Міністерства освіти і науки України (зокрема Положення про спеціалізовані вчені ради та методичні рекомендації щодо запобігання академічному плагіату).

Проте формування дієвого середовища доброчесності в умовах масового поширення генеративного штучного інтелекту (GenAI) неможливе без розробки чітких локальних регламентів безпосередньо на рівні ЗВО. Нормативно-правовий рівень слугує інституційним фундаментом усієї внутрішньої системи забезпечення якості та реалізується через два взаємопов'язані інструменти:

Локальне Положення ЗВО про використання інструментів ШІ. Спираючись на академічну автономію, закріплену ст. 42 Закону України «Про освіту» та Законом України «Про академічну доброчесність», заклади мають право деталізувати рамкові норми відповідно до специфіки своїх освітніх програм. Таке Положення юридично закріплює перехід від застарілої стратегії «покарання та заборони» до концепції «контрольованого й етичного використання». Воно встановлює прозорі «правила гри», чітко розмежовуючи допустиме використання ШІ (пошук джерел, корекція стилістики, брейнштормінг, оптимізація коду) та недопустимі практики (повна чи часткова

генерація тексту без атрибуції, заміна власних висновків алгоритмічними, фальсифікація даних чи покликань). Це надає здобувачам чіткі межі дій, а викладачам – легітимні підстави для оцінювання, апеляції та перевірки автентичності (наприклад, через захист робіт у формі співбесіди).

Обов'язкова «Декларація про прозорість та атрибуцію». Це офіційна інституційна форма, яка додається здобувачем освіти до кожної письмової роботи (курсової, кваліфікаційної, наукової статті) як неодмінна умова її прийняття до розгляду. Підписуючи Декларацію, здобувач беручи на себе персональну юридичну та етичну відповідальність за зміст роботи, підтверджує, що особисто перевірів фактів і відсутність «галюцинацій» ШІ. Декларація зміщує фокус із приховування використання алгоритмів на їх відкриту наукову атрибуцію: здобувач зазначає назви використаних ШІ-інструментів, мету та етапи їх застосування. Завдяки цьому процес перевірки переводиться з площини «технологічної підозри» у площину процесуальної прозорості й довіри, дозволяючи викладачу оцінювати не факт застосування технології, а глибину її критичної переробки та особистий інтелектуальний внесок автора.

Таким чином, імплементація нормативно-правового рівня шляхом прийняття локального Положення ЗВО та впровадження «Декларації про прозорість та атрибуцію» дозволяє перетворити штучний інтелект із «невидимого інструменту академічного шахрайства» на прозорий об'єкт науково-освітньої рефлексії. Це забезпечує дотримання вимог Закону України «Про академічну доброчесність», захищає авторські права, виключає дискреційні ризики та формує у здобувачів освіти високу культуру відповідального цифрового громадянства.

2. **Методично-дидактична складова:** модернізація форм контролю знань – перехід від репродуктивних письмових завдань до усного захисту, створення портфоліо, вирішення комплексних практичних кейсів, оцінювання проміжних етапів роботи.

Якщо нормативно-правовий рівень створює юридичні та інституційні межі, то методично-дидактичний рівень є безпосереднім інструментом трансформації освітнього процесу в аудиторії. Масове поширення генеративного штучного інтелекту (GenAI) зробило застарілими традиційні репродуктивні письмові завдання (есе, реферати, типові контрольні роботи), оскільки вони легко й якісно виготовляються алгоритмами за лічені секунди.

У нових реаліях спроби «побороти» ШІ за допомогою технічних засобів перевірки (детекторів) є неефективними. Одним із найбільш перспективних напрямів є докорінна модернізація форм і методів оцінювання знань, що передбачає зміщення фокусу з вимірювання фінального тексту/продукту на оцінювання процесу мислення, глибини засвоєння та практичних навичок здобувача.

Методично-дидактичний рівень реалізується через комплекс системних трансформацій освітньо-оцінювальної практики:

✓ Перехід від репродуктивних завдань до усного захисту та діалогового оцінювання. Упровадження усного захисту (у формі короткого експрес-захисту, співбесіди, наукової дискусії чи відповідей на уточнювальні запитання за змістом поданої роботи) дозволяє оцінити не лише кінцевий тест, а й здатність здобувача орієнтуватися в матеріалі, аргументувати власну позицію, пояснювати використану методологію та висновки. Усна відповідь розвиває soft skills: стимулює критичне мислення, навички публічного виступу, наукової аргументації та контраргументації. Усна відповідь унеможливорює формальне отримання оцінки.

✓ Впровадження методу кейс-стаді (Case-Study) та комплексних практичних завдань. Розв'язання ситуаційних завдань і практичних кейсів передбачає: контекстуалізацію знань, уміння здобувача приймати обґрунтовані управлінські/професійні рішення в умовах невизначеності, творчий підхід.

✓ Наскрізне оцінювання проміжних етапів роботи. Перехід до процесно-орієнтованого оцінювання передбачає розбиття виконання великих робіт (курсівих, кваліфікаційних, наукових проєктів) на фіксовані етапи. Викладач бачить динаміку роботи здобувача, оцінює його вміння опрацьовувати зауваження, редагувати згенеровані матеріали та здійснювати їхню критичну перевірку. Така етапність контролю зменшує академічне навантаження наприкінці семестру, усуваючи мотивацію до термінового академічного шахрайства.

✓ Використання методів автентичного оцінювання та портфоліо. Створення інтерактивного або електронного портфоліо є одним із найефективніших інструментів накопичувального оцінювання. Портфоліо відображає індивідуальну траєкторію розвитку здобувача через сукупність виконаних ним практичних проєктів, рефлексій, відгуків та самооцінок. Портфоліо містить індивідуальні здобутки, рефлексивні есе про власний досвід навчання, результати командної роботи, що унеможлиблює їхню повну генерацію штучним інтелектом. Фокус оцінювання зміщується з балу за статичну роботу на відстеження динаміки професійного та особистісного зростання здобувача впродовж усього курсу.

Таким чином, реформування методично-дидактичного рівня шляхом відходу від репродуктивних письмових форм та імплементації усного захисту, методів кейс-стаді, етапного контролю й портфоліо дає змогу нейтралізувати ризики тотальної алгоритмізації знань. Це перетворює оцінювання з формальної констатації наявності тексту на діагностику реальних компетентностей здобувача, де інструменти ШІ виконують роль підтримувального ресурсу, а не підміняють собою інтелектуальну діяльність людини.

3. **Технологічно-експертна складова.** Практичний досвід закладав вищої освіти та численні міжнародні дослідження доводять, що автоматизований контроль не може слугувати єдиним або вирішальним критерієм під час встановлення факту академічного недоброчесного використання ШІ.

Технологічно-експертний рівень визначає баланс між використанням цифрових інструментів перевірки та вирішальною роллю людського (педагогічного) фактора. Його суть полягає у відмові від сліпої довіри алгоритмічним детекторам на користь суб'єктної експертизи викладача та проведення процесуальної співбесіди щодо змісту роботи.

На відміну від класичного антиплагіатного софту, який порівнює текстові збіги з наявними базами даних, AI-детектори працюють за принципом імовірнісного аналізу (вимірюють показники перплексії (perplexity) – складності тексту, та burstiness – варіативності довжини й структури речень) [20]. Це спричиняє низьку надійність їхніх результатів: використання синонімізаторів, інструментів перекладу або комбінування авторського тексту зі згенерованим повністю «обманюють» більшість детектувальних систем; жоден автоматичний параметр імовірності не є правовим доказом академічного порушення та не може слугувати юридичною підставою для притягнення здобувача до дисциплінарної відповідальності без додаткової правомірної експертизи.

Викладач (або члени експертної комісії) постає головним суб'єктом оцінювання автентичності результатів науково-освітньої діяльності. Фахова експертиза ґрунтується не на алгоритмічних показниках, а на комплексному аналізі за специфічними маркерами, які «викривають» неякісну генерацію.

У разі виникнення обґрунтованих підозр щодо наявності прихованого використання ШІ або за умов високого відсотка маркування за допомогою програмних засобів, ключовим інструментом доказування стає професійна співбесіда (усний опитувальний захист). Співбесіда передбачає: перевірку знання авторського матеріалу (здобувач має пояснити логіку дослідження, обрану методологію, специфіку використаних джерел та значення отриманих висновків без використання підказок);

аналіз наданої здобувачем «Декларації про прозорість та атрибуцію», під час якого студент може продемонструвати, які саме запити формулювалися для ШІ та як здійснювалася подальша критична перевірка (fact-checking) отриманих даних; співбесіда дає змогу студентство захистити свою роботу та гідність у разі хибного спрацьовування AI-детектора, переводячи конфліктну ситуацію у конструктивне дидактичне обговорення.

Отже, реалізація технологічно-експертного рівня дозволяє позбутися ілюзії «цифрового тоталітаризму» та сліпого довіряння програмним алгоритмам. Перенесення центру ваги з показників AI-детекторів на педагогічну експертизу, якісний аналіз змісту та діалогову співбесіду гарантує дотримання прав учасників освітнього процесу, забезпечує високу об'єктивність оцінювання та перетворює процес перевірки на інструмент формування критичного мислення здобувачів вищої освіти.

4. **Культурно-освітня складова.** Адміністративні регламенти, нормативні приписи та методичні трансформації оцінювання є неефективними без формування відповідної ціннісної основи та корпоративної культури закладу вищої освіти. Якщо нормативна база визначає «межі дозволеного», а методичні підходи – «форми контролю», то культурно-освітній рівень формує внутрішню мотивацію, етичний світогляд та цифрову зрілість учасників освітнього процесу.

Упровадження штучного інтелекту вимагає від вищої школи переходу від реактивної моделі (покарання за порушення) до проактивної – виховання етичної свідомості, розвиток культури критичного використання інформації та формування цифрової грамотності (*AI Literacy*) як здобувачів освіти, так і викладачів.

Культурно-освітній рівень реалізується через систематичне навчання та просвітницьку діяльність за трьома ключовими напрямками:

✓ формування цифрової етики та академічної культури відповідальності. Технологічний стрибок випереджає традиційні етичні норми, що створює ризики непомітного переходу від використання ШІ як інструмента-помічника до свідомого чи несвідомого академічного шахрайства. Культурно-освітній рівень забезпечує: розуміння сутності академічної доброчесності в цифрову епоху (зміщення акценту з «страху покарання» на цінності персональної репутації, авторського права та інтелектуальної чесності); подолання етичного аналіфabetизму (роз'яснення таких питань, як межі між прийнятним редагуванням і неправомірним привласненням за допомогою GenAI, конфіденційність даних під час завантаження дослідницьких матеріалів у відкриті нейромережі, а також екологічність споживання інформації); формування єдиної ціннісної платформи ЗВО (створення атмосферної довіри, де відкрите декларування використання ШІ заохочується, а його приховування сприймається як маргінальна та репутаційно виснажлива практика).

✓ Навчання ефективній промпт-інженерії та грамотній атрибуції. Систематичне навчання здобувачів і викладачів мистецтву формулювання запитів (промптів) та етичній атрибуції дає змогу: розвивати критичну промпт-грамотність (для сортування даних, критики власного тексту, аналізу альтернативних точок зору, а не на «генератор готових рефератів»); освоєння правил наукового цитування ШІ; підвищення цифрової компетентності викладачів.

✓ Розвиток критичного оцінювання та фактологічного контролю. Найбільшою загрозою безконтрольного застосування генеративних систем є феномен «алгоритмічних галюцинацій» – генерування достовірно виглядаючих, але абсолютно хибних фактів, дат, цитат чи наукових джерел. Навчання критичному оцінюванню передбачає: розвиток «інформаційного імунітету», навчання практичним методам перевірки наукових тверджень, крос-валідації інформації, аналізу достовірності цитованих джерел, усвідомлення здобувачами того, що ШІ є лише обчислювально-імовірнісним механізмом, тоді як аналітичний синтез, академічна відповідальність і

остаточний науковий висновок завжди залишаються виключною прерогативою людини.

Таким чином, запропонований концептуальний підхід передбачає системну взаємодію всіх чотирьох складових. Нормативно-правова складова визначає інституційні правила використання генеративного штучного інтелекту; методично-дидактична забезпечує трансформацію підходів до організації навчання та оцінювання; технологічно-експертна орієнтована на поєднання цифрових інструментів із професійною педагогічною експертизою; культурно-освітня формує цінності академічної доброчесності, цифрову відповідальність і ШІ-грамотність учасників освітнього процесу. Їх комплексна реалізація створює передумови для ефективного забезпечення академічної доброчесності в умовах цифрової трансформації освіти.

Обговорення

Інтерпретація результатів. Отримані результати дають підстави стверджувати, що забезпечення академічної доброчесності в умовах цифрової трансформації освіти потребує переосмислення традиційних підходів, орієнтованих переважно на контроль і виявлення порушень. Проведене дослідження засвідчує доцільність переходу до концептуального підходу, який поєднує нормативно-правові, методично-дидактичні, технологічно-експертні та культурно-освітні складові.

Інтерпретація нормативно-правової складової засвідчує, що інституційна автономія ЗВО вимагає переходу від реагування по факту порушення до попереджувальної нормативізації. Впровадження локального Положення ЗВО про використання ШІ долає «сіру зону» правової невизначеності, усуваючи ризики як безконтрольного академічного шахрайства, так і суб'єктивного тиску з боку викладачів. Запровадження «Декларації про прозорість та атрибуцію» змінює правовий статус використання алгоритмів: воно перекладає відповідальність на здобувача (персональна суб'єктність) і зміщує фокус із приховування факту застосування ШІ на його відкрите наукове маркування. Це повністю узгоджується із європейським трендом прозорості та стандартами ERA.

Аналіз методично-дидактичної складової доводить, що традиційні репродуктивні письмові роботи (есе, контрольні, теоретичні реферати) в епоху GenAI потребують переосмислення. Результати обґрунтовують необхідність концептуального переходу від оцінювання результату до оцінювання процесу. Впровадження кейс-стаді, накопичувального e-portfolio, декомпозиції робіт на проміжні етапи та обов'язкового усного захисту нейтралізує ризик формування залежності від генеративних систем (про який застерігав С. Уманець). У запропонованому концептуальному підході генеративний штучний інтелект розглядається не як суб'єкт створення академічного продукту, а як допоміжний інструмент підтримки навчальної та дослідницької діяльності за умови збереження персональної відповідальності автора за кінцевий результат.

Результати дослідження підтверджують обмежені можливості автоматизованих систем виявлення текстів, створених із використанням генеративного штучного інтелекту. Це обґрунтовує доцільність використання результатів AI-детекторів як допоміжного, а не визначального джерела інформації під час прийняття академічних рішень.

Інтерпретація культурно-освітньої складової підтверджує, що зовнішні санкції та адміністрування є безсилими без формування внутрішнього «інформаційного імунітету» спільноти. Систематичне навчання здобувачів і викладачів цифровій етиці формує новий компонент професійної компетентності педагога – ШІ-грамотність (що корелює з розвідками О. Пелешок).

Порівняння з іншими дослідженнями. Зіставлення отриманих результатів із напрацюваннями сучасних українських і зарубіжних науковців дає змогу визначити місце запропонованого концептуального підходу в актуальному науковому дискурсі з проблем академічної доброчесності та використання генеративного штучного інтелекту у вищій освіті.

Результати дослідження узгоджуються з позицією Т. Япринець та О. Безкровного [12], які акцентують увагу на ролі викладача як носія академічних цінностей і провідника принципів доброчесності в освітньому процесі. Водночас запропонований у статті концептуальний підхід розширює педагогічний аспект цієї проблеми завдяки поєднанню етичного лідерства викладача з нормативними та процесуальними інструментами, зокрема локальним регламентуванням використання штучного інтелекту, декларуванням способів його застосування та проведенням співбесіди за змістом поданої роботи.

Положення дослідження також корелюють із висновками Н. Комлик, М. Михаськової та І. Красильникової [5] щодо необхідності оновлення внутрішніх нормативних документів закладів вищої освіти у зв'язку з поширенням генеративних систем штучного інтелекту. Відмінність запропонованого підходу полягає в тому, що нормативне оновлення розглядається не ізольовано, а у взаємозв'язку з трансформацією методів оцінювання, педагогічною експертизою результатів навчальної діяльності та формуванням ШІ-грамотності учасників освітнього процесу.

Порівняння з дослідженням Н. Добрянської [3], присвяченим правовим межах використання штучного інтелекту в освіті, засвідчує спільність підходів щодо необхідності чіткого визначення допустимих і недопустимих способів застосування GenAI. Водночас у цьому дослідженні правове регулювання доповнено педагогічним виміром: нормативні вимоги співвіднесено з практиками аудиторного й позааудиторного оцінювання, усного захисту, поетапного виконання робіт, використання портфолію та критичної перевірки згенерованого контенту.

Отже, запропонований концептуальний підхід не заперечує й не замінює наявні наукові напрацювання, а інтегрує їхні нормативно-правові, педагогічні, технологічні та етичні положення в цілісне бачення забезпечення академічної доброчесності в умовах цифрової трансформації освіти.

Наукова новизна (розгорнуто). Наукова новизна дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні концептуального підходу до забезпечення академічної доброчесності в умовах цифрової трансформації освіти, який інтегрує нормативно-правову, методично-дидактичну, технологічно-експертну та культурно-освітню складові в єдину систему педагогічного забезпечення академічної доброчесності.

На відміну від існуючих підходів, що переважно зосереджені на нормативному регулюванні, використанні окремих цифрових інструментів або етичних аспектах застосування генеративного штучного інтелекту, запропонований концептуальний підхід розглядає академічну доброчесність як комплексну складову забезпечення якості вищої освіти, що поєднує інституційні, педагогічні, технологічні та культурні механізми.

Подальшого розвитку набули теоретичні положення щодо педагогічно доцільного використання генеративного штучного інтелекту в освітньому процесі. На відміну від підходів, що базуються переважно на обмеженнях або технічному контролі, обґрунтовано доцільність переходу до практик відповідального, прозорого та академічно доброчесного використання технологій штучного інтелекту, заснованих на поєднанні нормативного регулювання, трансформації методів оцінювання, педагогічної експертизи та формування культури відповідального використання цифрових технологій.

Практичне значення (розгорнуто). Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості використання обґрунтованого концептуального підходу під час

удосконалення внутрішніх систем забезпечення якості вищої освіти, розроблення локальних нормативних документів щодо відповідального застосування технологій штучного інтелекту, оновлення методів оцінювання результатів навчання та формування академічної культури учасників освітнього процесу.

Запропоновані положення можуть бути використані адміністраціями закладів вищої освіти та гарантами освітніх програм для узгодження інституційних вимог щодо застосування генеративного штучного інтелекту, визначення меж його допустимого використання та впровадження процедур прозорої атрибуції. Для науково-педагогічних працівників практичну цінність становлять рекомендації щодо поєднання автоматизованої перевірки з педагогічною експертизою, усним захистом, поетапним оцінюванням, кейс-методом і використанням портфоліо.

Для здобувачів вищої освіти реалізація запропонованого підходу створює передумови для прозорого й академічно доброчесного використання інструментів штучного інтелекту як допоміжного ресурсу навчальної та дослідницької діяльності. Водночас передбачені заходи спрямовані на розвиток критичного мислення, III-грамотності, навичок верифікації інформації, відповідального формулювання запитів і усвідомлення персональної відповідальності за зміст та достовірність поданих результатів.

Висновки

Проведене дослідження підтвердило, що цифрова трансформація освіти та стрімке поширення генеративного штучного інтелекту суттєво змінюють підходи до забезпечення академічної доброчесності. Узагальнення сучасних наукових праць, міжнародних рекомендацій і нормативно-правових документів дало змогу систематизувати основні виклики, які постають перед закладами вищої освіти, зокрема нормативно-правову невизначеність щодо використання технологій штучного інтелекту, необхідність оновлення методів оцінювання результатів навчання, обмеженість автоматизованих засобів встановлення авторського внеску та потребу у формуванні культури відповідального використання цифрових технологій.

На основі проведеного аналізу обґрунтовано концептуальний підхід до забезпечення академічної доброчесності в умовах цифрової трансформації освіти, який інтегрує чотири взаємопов'язані складові: нормативно-правову, методично-дидактичну, технологічно-експертну та культурно-освітню. Їх комплексне застосування створює передумови для узгодження інституційної політики закладів вищої освіти, модернізації педагогічних практик оцінювання, відповідального використання технологій генеративного штучного інтелекту та розвитку академічної культури учасників освітнього процесу.

Перспективи подальших досліджень у даному напрямі вбачаються в емпіричній перевірці ефективності запропонованого концептуального підходу в діяльності закладів вищої освіти, розробленні критеріїв оцінювання академічно доброчесного використання генеративного штучного інтелекту, а також у вивченні впливу цифрових технологій на трансформацію академічної культури та систем забезпечення якості освіти.

Список використаних джерел

1. Андрощук А., Малуга О. Використання штучного інтелекту у вищій освіті: стан та тенденції. *Міжнародний науковий журнал освіти та лінгвістики*. 2024. Т. 3, № 2. С. 27–35. DOI: <https://doi.org/10.46299/j.isjel.20240302.04>

2. Гедзик А. М., Коляда Н. М., Левченко Н. В. Академічна доброчесність як засадничий принцип діяльності закладу вищої освіти. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2024. Вип. 98. DOI: <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2024.98.05>
3. Добрянська Н. Використання штучного інтелекту в освітньому процесі: правові межі та академічна доброчесність. *Журнал східноєвропейського права*. 2026. Вип. 2, Ч. 2. С. 125–131. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2026.02.2.20>
4. Зубцова Ю., Сущенко Л., Шаблиста Г. Правове регулювання академічної доброчесності: вітчизняний і міжнародний контексти. *Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія «Педагогіка. Психологія»*. 2025. Вип. 8. DOI: <https://doi.org/10.32782/academ-ped.psyh-2025-2.09>
5. Комлик Н. І., Михаськова М. А., Красильникова І. В. Академічна доброчесність у контексті використання ChatGPT та інших генеративних AI-систем у наукових дослідженнях студентів. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2026. Вип. 28. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18870992>
6. Нормативні матеріали щодо академічної доброчесності / Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. URL: <https://surl.it/mrxija> (дата звернення: 25.03.2026).
7. Паламар С., Науменко М. Штучний інтелект в освіті: використання без порушення принципів академічної доброчесності. *Освітній дискурс*. 2024. Т. 1, № 44. С. 68–83. DOI: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2024.15>
8. Пелешок О. О. Штучний інтелект як виклик академічній доброчесності: етичний вимір освітньої відповідальності. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки*. 2025. Вип. 2 (58). С. 41–48. DOI: <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2025-2-58-41-48>
9. Про академічну доброчесність : Закон України від 18 груд. 2025 р. № 4742-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text> (дата звернення: 17.04.2026).
10. Про освіту : Закон України від 5 верес. 2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 17.04.2026).
11. Уманець С. Генеративний штучний інтелект як засіб розвитку критичного мислення студентів. *Педагогічна наука і освіта XXI століття*. 2026. Вип. 6. С. 57–66. DOI: <https://doi.org/10.35619/pse.vi6.161>
12. Япринець Т., Безкровний О. Особливості інтеграції принципів академічної доброчесності у викладання професійно орієнтованих дисциплін у закладах вищої освіти. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки*. 2025. Вип. 3 (59). С. 42–50. DOI: <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2025-3-59-42-50>
13. Aliyeva G. B., Saktaganov B., Meljnyk K., Stepanets N., Vasiuta V. Analysis of the evolution of artificial intelligence as a key tool in digital education. *Periodicals of Engineering and Natural Sciences*. 2026. Vol. 14, No. 1. P. 123–140. DOI: <https://doi.org/10.21533/pen.v14.il.1538>
14. Ardito C. G. Contra generative AI detection in higher education assessments. *arXiv preprint*. 2023. DOI: <https://doi.org/10.48550/arXiv.2312.05241>
15. Avello D., Aranguren Zurita S. Exploring the nexus of academic integrity and artificial intelligence in higher education: a bibliometric analysis. *International Journal for Educational Integrity*. 2025. Vol. 21 (24). DOI: <https://doi.org/10.1007/s40979-025-00199-2>
16. Bittle K., El-Gayar O. Generative AI and Academic Integrity in Higher Education: A Systematic Review and Research Agenda. *Information*. 2025. Vol. 16 (4). P. 296. DOI: <https://doi.org/10.3390/info16040296>
17. Healy M. Approaches to Generative Artificial Intelligence: A Social Justice Perspective. *arXiv preprint*. 2023. DOI: <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.24788.78723>

18. Kornieva Z., Baklazhenko Y., Lukianenko V. AI & AIED: Ensuring academic integrity in AI-driven education. *Advanced Education*. 2025. Vol. 19 (27). P. 4–11. DOI: <https://doi.org/10.20535/2410-8286.349020>
19. Lyman L., Kuchyn I., Bielka K. et al. Academic misconduct and artificial intelligence use by medical students, interns and PhD students in Ukraine: a cross-sectional study. *BMC Medical Education*. 2025. Vol. 25 (1496). DOI: <https://doi.org/10.1186/s12909-025-08100-y>
20. Moya Figueroa B. A., Eaton S. E. et al. Academic Integrity and Artificial Intelligence in Higher Education (HE) Contexts: A Rapid Scoping Review. *Canadian Perspectives on Academic Integrity*. 2024. Vol. 7 (3). DOI: <https://doi.org/10.55016/ojs/cpai.v7i3.78123>

References

1. Androshchuk, A., & Maluha, O. (2024). Vykorystannia shtuchnoho intelektu u vyshchii osviti: stan ta tendentsii [Use of artificial intelligence in higher education: State and trends]. *International Scientific Journal of Education and Linguistics*, 3(2), 27–35. <https://doi.org/10.46299/j.isjel.20240302.04>
2. Hedzyk, A. M., Koliada, N. M., & Levchenko, N. V. (2024). Akademichna dobrochesnist yak zasadnychi pryntsyp diialnosti zakladu vyshchoi osvity [Academic integrity as a fundamental principle of higher education institution activity]. *Scientific Journal of Academician Mykhailo Drahomanov Ukrainian State University. Series 5. Pedagogical Sciences: Realities and Perspectives*, 98. <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2024.98.05>
3. Dobrianska, N. (2026). Vykorystannia shtuchnoho intelektu v osvitnomu protsesi: pravovi mezhi ta akademichna dobrochesnist [The use of artificial intelligence in the educational process: Legal framework and academic integrity]. *Journal of Eastern European Law*, 2(2), 125–131. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2026.02.2.20>
4. Zubtsova, Yu., Sushchenko, L., & Shablysta, H. (2025). Pravove rehuliuвання akademichnoi dobrochesnosti: vitchyzniani i mizhnarodnyi konteksty [Legal regulation of academic integrity: Domestic and international contexts]. *Scientific Journal of Vinnitsa Academy of Continuous Education. Series "Pedagogy. Psychology"*, (8). <https://doi.org/10.32782/academ-ped.psych-2025-2.09>
5. Komlyk, N. I., Mykhaskova, M. A., & Krasyl'nykova, I. V. (2026). Akademichna dobrochesnist u konteksti vykorystannia ChatGPT ta inshykh heneratyvnykh AI-system u naukovykh doslidzhenniakh studentiv [Academic integrity in the context of using ChatGPT and other generative AI systems in students' research]. *Pedagogical Academy: Scientific Notes*, (28). <https://doi.org/10.5281/zenodo.18870992>
6. National Agency for Higher Education Quality Assurance. (2026). *Normatyvni materialy shchodo akademichnoi dobrochesnosti* [Regulatory materials on academic integrity]. <https://surl.lt/mrxija>
7. Palamar, S., & Naumenko, M. (2024). Shtuchnyi intelekt v osviti: vykorystannia bez porushennia pryntsypiv akademichnoi dobrochesnosti [Artificial intelligence in education: Usage without violating academic integrity principles]. *Educational Discourse*, 1(44), 68–83. <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2024.15>
8. Peleshok, O. O. (2025). Shtuchnyi intelekt yak vykyk akademichnii dobrochesnosti: etychnyi vymir osvitnoi vidpovidalnosti [Artificial intelligence as a challenge to academic integrity: Ethical dimension of educational responsibility]. *Bulletin of Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University. Series: Pedagogical Sciences*, 2(58), 41–48. <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2025-2-58-41-48>
9. Verkhovna Rada of Ukraine. (2025). *Pro akademichnu dobrochesnist* [On academic integrity] (Law No. 4742-IX). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text>
10. Verkhovna Rada of Ukraine. (2017). *Pro osvitu* [On education] (Law No. 2145-VIII). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

11. Umanets, S. (2026). Heneratyvnyi shtuchnyi intelekt yak zasib rozvytku krytychnoho myslennia studentiv [Generative artificial intelligence as a means of developing critical thinking in students]. *Pedagogical Science and Education of the XXI Century*, (6), 57–66. <https://doi.org/10.35619/pse.vi6.161>
12. Iaprynets, T., & Bezkrivnyi, O. (2025). Osoblyvosti intehtratsii pryntsyviv akademichnoi dobrochesnosti u vykladannia profesiino oriietovanykh dystsyplin u zakladakh vyshchoi osvity [Features of integrating academic integrity principles into teaching professionally oriented disciplines in higher education institutions]. *Bulletin of Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University. Series: Pedagogical Sciences*, 3(59), 42–50. <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2025-3-59-42-50>
13. Aliyeva, G. B., Saktaganov, B., Meljnyk, K., Stepanets, N., & Vasiuta, V. (2026). Analysis of the evolution of artificial intelligence as a key tool in digital education. *Periodicals of Engineering and Natural Sciences*, 14(1), 123–140. <https://doi.org/10.21533/pen.v14.il.1538>
14. Ardito, C. G. (2023). *Contra generative AI detection in higher education assessments* (arXiv:2312.05241). arXiv. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2312.05241>
15. Avello, D., & Aranguren Zurita, S. (2025). Exploring the nexus of academic integrity and artificial intelligence in higher education: A bibliometric analysis. *International Journal for Educational Integrity*, 21(24). <https://doi.org/10.1007/s40979-025-00199-2>
16. Bittle, K., & El-Gayar, O. (2025). Generative AI and academic integrity in higher education: A systematic review and research agenda. *Information*, 16(4), Article 296. <https://doi.org/10.3390/info16040296>
17. Healy, M. (2023). *Approaches to generative artificial intelligence: A social justice perspective*. ResearchGate. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.24788.78723>
18. Kornieva, Z., Baklazhenko, Y., & Lukianenko, V. (2025). AI & AIED: Ensuring academic integrity in AI-driven education. *Advanced Education*, 19(27), 4–11. <https://doi.org/10.20535/2410-8286.349020>
19. Lymar, L., Kuchyn, I., & Bielka, K. (2025). Academic misconduct and artificial intelligence use by medical students, interns and PhD students in Ukraine: A cross-sectional study. *BMC Medical Education*, 25(1496). <https://doi.org/10.1186/s12909-025-08100-y>
20. Moya Figueroa, & Eaton, S. E. (2024). Academic integrity and artificial intelligence in higher education (HE) contexts: A rapid scoping review. *Canadian Perspectives on Academic Integrity*, 7(3). <https://doi.org/10.55016/ojs/cpai.v7i3.78123>